

Austrheim
KOMMUNE

Kommuneplanen sin samfunnsdel 2025–2037

2. juni 2025

Oppdatert i samsvar med kommunestyret sitt vedtak den 19.06.2025 (PS 48/25)

opne landskap, ope sinn

Innhold

1.	Innleiing	3
1.1.	Invitasjon til diskusjon om samfunnsdelen for Austrheim kommune	4
1.2.	Overordna føringar	4
2.	Austrheim kommune i dag og perspektiva framover.....	7
2.1.	Samfunnsutvikling	8
2.2.	Arealbruk og natur	9
2.3.	Kommunens tenesteyting, beredskap og økonomi	10
2.4.	Kommunen som organisasjon.....	14
3.	Austrheim- ein livskraftig og attraktiv kommune.....	15
4.	Hovudprioriteringar i kommunestyreperioden	17
4.1.	Legge til rette for ein variert bustadsammensetning.....	18
4.2.	Prioritera førebygging og tidlig innsats.....	19
4.3.	Skape varierte aktivitetstilbod og aktivt støtta kulturlivet og frivilligheita....	21
4.4.	Utvikla og tilrettelegga for god infrastruktur	22
5.	Arealstrategiar	23

1. Innleiing

1.1. INVITASJON TIL DISKUSJON OM SAMFUNNSDELEN FOR AUSTRHEIM KOMMUNE

Kommuneplanen sin samfunnsdel er kommunen sin viktigaste overordna plan. Samfunnsdelen skal leggast til grunn i anna planarbeid, økonomiplanen og kommunen sitt øvrige arbeid som tenesteytar, forvaltar og samfunnsutviklar.

Eit nytt kommunestyre skal etter valet ta stilling til endringar i samfunnsdelen på bakgrunn av kommunen sin situasjon- og utviklingstrekk, nasjonale og regionale føringar og den politikken kommunestyret ynskjer å føra i kommunestyreperioden.

Kommunestyret har på bakgrunn av eit kunnskapsgrunnlag drøfta seg fram til utkast til endringar i visjon og hovudmål for utviklinga av Austrheim kommune og satsingar som skal ha prioritet i valperioden.

Utkast til kommuneplanen sin samfunnsdel har vore ute til diskusjon og offentlig ettersyn. Kommunestyret har etter høyringa teke stilling til dei innspela og gjort endringar i planen fram mot endeleg vedtak sommaren 2025.

Kommuneplanen sin samfunnsdel er ein overordna plan. Det kom i planprosessen inn 15 innspel. Desse er alle vurderte og kommenterte i saksutgreiinga fram til godkjenning. Me får vona at visjon og overordna mål for kommunen, og satsingane og arealstrategiane har gjeve dei riktige prioriteringane og føringane for utviklinga av Austrheim kommune framover. Koplinga til samfunnsdelen og økonomiplan/handlingsdel er viktig, me skal alle ha kunnskap om, men og praktisera at samfunnsdelen er det viktigaste politiske styringsdokumentet i kommunen vår framover.

Samfunnsdelen byggjar og på nasjonale forventningar til den regionale og kommunale planlegginga 2023–2027 og satsingar i Utviklingsplan for Vestland fylke. Måla og tiltaka i Kommunedelplan for klima og energi som vart godkjent i 2022 er førande som før, det gjeld og andre temaplanar og kommunedelplanar.

1.2. OVERORDNA FØRINGAR

1.2.1. Berekraftsmåla

Kommuneplanen sin samfunnsdel set rammene for utviklinga av kommunen dei kommande åra, og legg grunnlaget for korleis kommunen skal tilpasse seg og

møte både lokale og globale utfordringar. Berekraft er ein overordna drivkraft i samfunnsutviklinga, og FN's berekraftsmål gir ei retning for kva som må til for å skape ein meir rettferdig, inkluderande og miljømessig ansvarleg framtid. I tråd med desse prinsippa skal kommunen forene vekst og utvikling med omsyn til miljø, sosial rettferd og økonomisk berekraft.

Berekraftsmåla fungerer som eit felles rammeverk for både offentlege styresmakter, private aktørar og sivilsamfunn, og kommunen har eit viktig ansvar for å bidra til oppnåinga av desse måla, både gjennom eigne tiltak og ved å legge til rette for at innbyggjarar, næringsliv og organisasjonar også kan spele ei aktiv rolle. Austrheim kommune har sett seg mål om å være utsleppsfrí innan år 2030 og ein 1,5-graderskommune i år 2050. Dette er mål som er i tråd med FN sine berekraftsmål, samt Noregs- og Vestland fylkeskommune sine klimamål.

Dei nasjonale forventningane til planlegginga 2024 set klare rammer for korleis kommunane skal handtere framtidige utfordringar. Kommunane skal legge til rette for ei berekraftig, sosialt inkluderande og økonomisk robust samfunnsutvikling gjennom målretta arealbruk, bustadbygging, infrastrukturutvikling og klimaomstilling. Kommunedelplanen for klima og energi frå 2022 sine mål er førande. Planlegginga skal ikkje berre møte dagens behov, men også vere førebudd på framtidige utfordringar og moglegheiter, med vekt på samarbeid, medverknad og digital innovasjon. I forventningane blir det vektlagt:

- Trygge og inkluderande lokalsamfunn
- Velferd og berekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for framtida
- Samfunnstryggleik og beredskap

1.2.3. Regionale føringar

Utviklingsplan for Vestland gir retning for utviklinga i Vestland fylke. Planen set rammer for korleis fylket skal utviklast økonomisk, sosialt og miljømessig dei komande åra. Den fokuserer på både dei store, langsiktige målsetjingane og dei konkrete tiltaka som skal bidra til å nå desse. Dei viktigaste føringane i planen er:

Berekraftig utvikling og grøn omstilling:

Vestland skal bidra til det grønne skiftet ved å fremje grøn teknologi, redusere klimagassutslepp og støtte berekraftige næringar. Planen fokuserer på klimatilpassing og berekraftig ressursbruk.

Styrking av næringslivet:

Det er eit mål å diversifisere næringslivet med vekt på teknologi, digitalisering og grøn innovasjon. Samarbeid mellom offentlege og private aktørar skal styrkje det lokale næringslivet.

Folkehelse og sosial berekraft:

Planen prioriterer helse, sosial inkludering og nedkjemping av ulikheit, med tiltak for eldreomsorg og betre helsetenester for alle.

Samferdsel og infrastruktur:

Det skal satsast på berekraftig transport og digital infrastruktur. Betre kollektivtransport, nullutsleppskøyretøy og raskt internett er viktige tiltak.

Reiseliv og naturforvaltning:

Vestland skal utvikle eit berekraftig reiseliv som nyttar naturressursane, samstundes som verdifulle naturområde blir verna.

Demografisk utvikling og busetting:

Planen tek omsyn til ei aldrande befolkning og utfordringar med fråflytting, med mål om å skape attraktive bustader og arbeidsplassar i heile fylket.

Regionalt samarbeid og partnerskap:

Samarbeid mellom kommunar, næringsliv, fylkeskommunar og staten skal styrkast for å møte felles utfordringar og utnytte felles moglegheiter.

2. Austrheim kommune i dag og perspektiva framover

I kommunal planstrategi og planprogram for samfunnsdelen er situasjon og utviklingstrekk for Austrheim kommune skildra. I tillegg til dette har situasjon og utviklingstrekk vore grunnlag for kommunestyret si drøfting om kommuneplanen sin samfunnsdel. I dette kapitlet vert det gjeve ei samanstilling av kommunen sin situasjon og utviklingstrekk.

2.1. SAMFUNNSUTVIKLING

Folketalsutvikling

Første kvartal 2025 budde det 2921 personar i Austrheim kommune. Frå åra 2006 til 2025 har det vore ein folkeauke på om lag 16 %. Dette samsvarer med høg innvandringsvekst i landet generelt. SSB sitt hovudalternativ syner framleis ein folkeauke fram mot 2050 til 3240 innbyggjarar, som er relativt stabilt. Årsaka er at færre unge i distrikta gjev lågare utflytting og at kraftig vekst i eldre i seg sjølv gjev ein større folkesetnad. Det vil vere ein stor auke av eldre i tida framover, der auken vil vere særleg stor innanfor aldersgruppa 80–89 år. Auken i talet på eldre, særleg i gruppa 80–89 år, vil krevje fleire ressursar innan helse og omsorg, medan folkeauken gir større behov for bustader og tenester.

Bustad

Austrheim kommune har ein relativt einsidig bustadmasse med liten variasjon både i storleik og bustadtype, der einebustader utgjer 92 % av bustadmassen. Det er tidlegare bygd mest småhus og einebustader, det er ei bustadblokk i kommunen. Dei siste ti åra er det bygd flest tomannsbustadar, men og ein del firemannsbustadar. Det er gjerne risiko med å byggja bustadhus i distrikta, dei kostar gjerne meir enn marknadsprisen å byggja nytt. På grunn av behovet for mange utleigebustader, mellom anna for arbeidarar i industrien, er leigeprisane høge. Folketalsauke skapar større press på bustadmarknaden, og kommunen har fleire utfordringar knytt til tilgang på bustader. Det er mangel på bustader for flyktningar og behov for eit meir differensiert butilbod til eldre. Mangel på bustader gir og utfordringar for rekruttering av arbeidskraft.

Frå 2010– 2025 har det vært ein viss oppgang av tal på hushaldningar, noko som samsvarar med befolkningsauken. I same periode har det vært ein auke av einslege, men og par utan heimebuande barn og par med små barn.

Næring og sysselsetting

Næringslivet i Austrheim kommune er variert, men har nokre dominerande sektorar. Austrheim har eit betydeleg nærings- og industriområde ved Mongstad, som også har raffineri og tilknytte verksemdar. Det er ein høgare del sysselsette innanfor sekundærnæringar som industri, bygg og anlegg samanlikna med resten av landet. Kommunen har ei sterk tilknytning til havbruk og fiskeri. Landbruket spelar også ei viktig rolle. Det er ein høgare del sysselsette innanfor primærnæringar som fiske og jordbruk samanlikna med resten av landet. Innanfor

tenesteyting er det ei rekkje små og mellomstore bedrifter innan handel, service og anna tenesteyting, men her er det ein lågare del sysselsette enn resten av landet. Del sysselsette totalt er på 68 % og på nivå med resten av landet. Industribaserte næringar dominerer, men det trengst ein balansert utvikling for å støtte fleire tenesteytande sektorar og sikre robust lokal sysselsetting.

Folkehelse og utdanning

Folkehelsebarometeret for 2023 syner at skilnaden i inntekt har auka og at det er stor forskjell mellom dei som tener mykje og dei som tener lite i kommunen. I tillegg er det ein stor del uføretrygda. Samstundes syner folkehelsebarometeret at Austrheim har ein låg del med vedvarande låg inntekt og låg del med stor gjeld. Folkehelsebarometeret syner også at kommunen ligg høgt på skalaen når det kjem til overvekt, og fleire enn snittet både nasjonalt og fylkesvis har overvekt og fedme. Samstundes er det også låg deltaking i fritidsorganisasjonar og låg fysisk aktivitet. I 2022 var talet på personar som var fysisk aktive i Austrheim 15,6 %, noko som er halvparten av delen i samanliknbare kommunar. Låg fysisk aktivitet, overvekt og skulefråvær krev auka fokus på førebyggjande helsearbeid, deltaking i fritidstilbod og trivsel i skulen.

Oppvekstbarometeret for Austrheim syner at det er ein aukande trend med skulevegring og skulefråvær, og at færre enn gjennomsnittet på både fylkes- og landsgjennomsnittet trivst på skulen. Samstundes er det positivt at det er få unge i kommunen med psykiske symptom og lidingar, det er mange unge som er nøgde med foreldra, og ein låg del born bur i familiar med vedvarande låg inntekt. Austrheim har ein langt lågare del av innbyggjarar med universitet og høgskule enn elles i landet, noko som har vært ein vedvarande trend over lang tid. Det er ein høgare del av innbyggjarar med vidaregåande skule enn elles i landet.

2.2. AREALBRUK OG NATUR

Arealbruken i kommunen er styrt av kommuneplanen sin arealdel 2019–2029. Arealdelen i sjø vart godkjent i 2023. Kommunen har som mål å bruka utbygde areal meir effektivt. Eit grep i kommuneplanen har vore å ta ut eit større utbyggingsområde på Vardetangen som ville vore uheldig for friluftsliv, natur og rekreasjon. Dette er no vorte eit populært utfart- og friluftsområde. Kommunen har og regulert for meir fortetting og høgare utnytting i eksisterande bustads- og næringsområde. Austrheim er eit kystområde som og består av mykje planta skog. Sitkagrana som spreier seg er uheldig for det biologisk mangfaldet her. Ein betydeleg utfordring for kommunen er attgroing av kulturlandskapet og

kystlyngheiane. Omlegging av jordbruk med færre husdyr og bønder og mindre bruk av utmarksbeite gjer at kystlyngheiane gror til meir og meir. Den svartelista dyrearten mink har bidrege til å redusera fuglelivet langs kysten vår.

Austrheim kommune vil byggja opp under arbeidet med å nå FN sine 17 berekraftsmål. Det er forventa at berekraftmåla vert ein del av grunnlaget for samfunns- og arealplanlegginga framover. Montreal-avtalen (naturavtalen) og det lokale handlingsrommet som samsvara med regionale og nasjonale føringar til arealforvaltninga vert viktig framover. Det å vera med i eit biosfæreområde forpliktar oss som kommune å arbeida for eit berekraftig samfunn og utvikling framover. Kommunedelplan for naturmangfald som vart godkjent i 2024 er førande for arealplanlegginga vår.

Klima- og energiplanen gjev viktige føringar for våre klimamål, og korleis me skal bruka areala våre, men og kva tiltak som skal gjennomførast. Dette med tanke på både naturbaserte løysingar for å tilpassa oss klimaendringane betre, men og korleis me skal redusera våre klimautslepp. Tilpassing til klimaendringar og reduksjon av klimautslepp må stå sentralt i all planlegging, inkludert bruk av naturbaserte løysingar og energiomstilling.

Austrheim kommune har status som vertskommune for det store marine verneområdet Lurefjorden. I tillegg har vi fire mindre fuglereservat. Av naturtypar er særleg kystlyngheiene viktige. Det er og vatna og vassdraget omkring Purkebolvatnet og marsken Leirvågsanden. Det vert no arbeidd aktivt med å få etablera fleire naturreservat i Austrheim kommune. Kommunedelplanen for naturmangfald viser naturverdiane våre og gjev viktige føringar for arealbruken framover. Arealrekneskapet hjelper Vestland fylkeskommune oss med. Kulturmiljøplanen godkjent i 2023 er førande for forvaltninga av kulturminna våre.

2.3. KOMMUNENS TENESTEYTING, BEREDSKAP OG ØKONOMI

Helse og velferd

Den økonomiske ramma innanfor helse og velferd er forsvarleg. Til liks med andre kommunar står Austrheim kommune overfor utfordringar med mangel på helsepersonell. Rekruttering av helsepersonell med rett kompetanse vil verta eit auka behov framover, saman med omstilling, prioritering og evaluering av arbeidsflyt innanfor alle einingar. Det er i dag eit godt samarbeid mellom tenestene, og det er positivt at det er stor interesse for kompetanseutvikling i heile

sektoren. Ein vidare styrking av samarbeidet mellom helse og oppvekst vil kunne føre til ein endå betre og meir målretta tverrfagleg innsats. Statleg tilskot til utviklingsprosjekt bidrar til ein styrking av helsestasjon- og skulehelsetenesta, samt tenester innan psykisk helse og rus. I tillegg gir ROP-bustader et meir heilskapleg tilbod, samtidig som det kommunale arbeids- og aktivitetssenteret vert styrka.

Fleire lever med samansette og kompliserte sjukdommar som må følges opp i kommunen, og det er ei auke i tal på personar med demenssjukdom. Kortare liggetid på sjukehus og meir bruk av poliklinisk behandling fører til at fleire må ha oppfølging i kommunen. Det er ei auke i unge sosialhjelpsmottakarar og eit auka behov for tenester innan psykisk helse og rus.

Rekruttering av helsepersonell med riktig kompetanse er ei utfordring. Det er få omsorgsbustader som kommunen disponerer. Bygningsmessige utfordringar ved Nordliheimen må og adresserast. Forventningane hjå pasientar og pårørande samsvarer ikkje alltid med det kommunen kan tilby av tenester. Samarbeid med frivillig sektor er god, men det er samstundes eit behov for å styrka samarbeidet med frivillig sektor og pårørande som ein ressurs.

Oppvekst og integrering

Det er ikkje romslege, men gode og forsvarlege rammar for dei ulike tenesteområda innan oppvekst og integrering. Arbeidet innanfor skulesektoren handlar mellom anna om å styrka ordinær undervisning, med mål om å redusera omfanget av spesialundervisning. Prognosar viser stabile barne- og elevtal, som vil krevje at tenestenivået innan oppvekst må haldast på dagens nivå også i framtida. Det er aukande utfordringar knytt til rekruttering og det er vanskeleg å skaffe vikarar i heile oppvekstsektoren. Det er særleg høgt sjukefråvær innan tenesteområde for barnehage. Dette krev behov for endringar i ressursbruk for å kunne levera lovpålagte tenester i framtida og det er eit behov for å arbeida meir på tvers av sektorar, for å i større grad utnytte kollektiv kapasitet. Det er ei lovfesta plikt til å følgje opp elevar med fråvær frå opplæringa.

Arbeidet med **Betre tverrfagleg innsats (BTI- modellen)** i er godt i gang, der målet er at kommunen skal lukkast betre med tidleg tverrfagleg innsats. Innanfor tenesteområde barnevern er det mange ressurskrevjande tiltak. Når det gjeld integrering av flyktningar er dette også eit krevjande arbeid. For å skapa eit trygt og godt miljø vert det framover eit viktig behov å styrka det førebyggjande arbeidet retta mot barn og unge. Ein del av dette er å leggja til rette for tilbod til barn og unge, tidleg innsats, involvering av barn og unge og kompetanseheving. Her er det positivt at det er stor interesse for kompetanseutvikling i heile sektoren.

Samfunn

Sektor samfunn har ansvar for kultur, bibliotek, plan, bygg, oppmåling, innbyggjarservice, frivilligsentralen, næringsutvikling, miljø, beredskap, teknisk drift, eigedomsforvaltning, vatn avløp, reinhald, investeringsprosjekt og interkommunalt samarbeid som Nordhordland brann- og redning, Vann vest, landbruk og NGIR.

Sektor samfunn får gjennomført lovpålagte oppgåver på ein god måte. Det er utfordrande å halde seg innan budsjetterte rammer med aukande priser og aukande investeringsbehov. Det er eit stort og aukande etterslep på vedlikehald av VA, bygg, vegar og kaiar. Samstundes er det aukande kostnader generelt på innkjøp og stor auke i husleige. Planarbeidet og byggesaker vert løyst på ein god måte. Planane til Austrheim kommune er oppdaterte og gjev handlingsrom.

Det er igangsett fleire prosjekt for samfunnsutvikling, mellom anna bygging av nye bustader, marknadsføring for auka tilflytting, næringsutvikling, helse og omsorgstun og symjebasseng. VA vil krevje store investeringar dei neste åra, og det er iverksett tiltak for å auke investeringane innan VA. Dette må på plass om me skal få bygd fleire bustadhus. Det er lågt sjukefråvær i sektoren, men få tilsette gjer at sektoren er litt sårbar. Det er vidare utfordrande for tida å rekruttere arbeidskraft til sektoren.

Samfunnstryggleik og beredskap

Austrheim kommune må forhalde seg til eit utfordrande tryggleiksbilete som stadig endrar seg. Uro og konflikthar i omverda påverkar oss, og det gjer samfunnstryggleik og beredskap til viktige prioriteringar framover. Globale og nasjonale hendingar, som klimaendringar, naturkatastrofar, teknologiske truslar og geopolitisk uro, skapar nye utfordringar som kommunen må takle. Dette krev at vi har gode system og rutinar for å sikre kritisk infrastruktur og viktige samfunnsfunksjonar. Beredskap handlar ikkje berre om å handtere kriser, men òg om å førebyggje og redusere konsekvensane av uønskte hendingar. Eit sterkt fokus på tryggleik bidrar til å skapa eit samfunn der innbyggjarane kjenner seg trygge og ivaretekne. KommuneROS godkjent i 2024 gjev gode føringar her.

I dag påverkar desse utfordringane korleis kommunen planlegg og prioriterer ressursane sine. Samfunnstryggleik må sjåast som ein integrert del av alt utviklingsarbeid, og kommunen må samarbeide med andre aktørar for å løyse desse oppgåvene på best mogleg måte. Framover vil det vere avgjerande å halde fram med å styrke beredskapsarbeidet for å sikre Austrheim som ein robust og trygg kommune.

Kommunal økonomi

Økonomien i Austrheim kommune står overfor fleire utfordringar, men òg moglegheiter. Kommunen har behov for å redusera driftskostnadene innan visse område for å oppnå ein meir berekraftig økonomi. Trass i at kommunen har høge inntekter frå skatt på inntekt og formue som ligg langt over landsgjennomsnittet, er det naudsynt med betydelege kutt i driftskostnadene.

Ei av hovudutfordringane er dei store investeringane som skal gjennomførast, særleg innan vatn- og avløpssektoren (VA) og bygginga av eit nytt helsetun. Desse investeringane vil føre til ein kraftig auke i finanskostnadene, noko som igjen krev at andre driftskostnader må reduserast for å balansera budsjettet. Kommunen har ikkje klart å levere rekneskapsresultat i tråd med sitt eige økonomireglement, noko som understrekar behovet for økonomiske justeringar. Det har vore forsøk på å kutte ned på drifta, og delvis har ein lukkast innan enkelte sektorar. Likevel er det framleis behov for å sjå nærare på ikkje-lovpålagde tenester, då kommunen brukar betydelege midlar på desse.

Stadig fleire oppgåver, krav og forventningar til kva kommunen skal løyse, krev tøffare prioriteringar. Kommuneøkonomien ser ikkje ut til å bli betre, og ein må med det få meir ut av det same eller mindre. Dette inneber prioritering mellom kva kommunen skal gjere og ikkje gjere, lovpålagte og ikkje-lovpålagte tenester. Vidare må det vurderast kva oppgåver kommunen skal løyse åleine og kva som kan løysast i samarbeid med andre. Det er i dag ikkje eigedomsskatt på hus og hytter i kommunen. Vi har i dag eit for høgt kostnadsnivå i høve inntektene, og det er dei ekstraordinære inntektene som har berga oss. Dette krev omstilling.

Ei anna moglegheit for å styrke økonomien er å vurdere sal av kommunen sine store eigedomar (realkapital) som i dag ikkje gir avkastning. Ved å selje desse eigedomane kan kommunen frigjere kapital som kan brukast til å dekke naudsynte investeringar og redusera finanskostnadene. Samstundes bør kommunen eiga areal for å ha tomtereservar til naudsynte utbyggingar.

Samla sett står Austrheim kommune overfor ei krevjande økonomisk situasjon som krev målretta tiltak for å redusere driftskostnadene og optimalisere bruken av tilgjengelege ressursar. Ved å fokusere på tidleg innsats, tverrfagleg samarbeid og ein heilskapleg plan kan kommunen arbeida mot ei meir berekraftig økonomisk framtid.

2.4. KOMMUNEN SOM ORGANISASJON

Saman med ei rekkje andre kommunar opplever også Austrheim trongare økonomiske rammer framover og samstundes høge forventningar til tenesteleveranse frå innbyggjarane. For å sikre tenester og infrastruktur med tilstrekkeleg kvalitet, kapasitet og kompetanse òg i framtida, må kommunen prioritere stramt og lukkast med systematisk utviklingsarbeid der vi tek i bruk ny teknologi og nye arbeidsformer.

Dette krev omstilling og vurdering av måtane vi driv verksemda på og korleis vi kan arbeide meir effektivt og klokt, men òg med god kvalitet. Samstundes må vi òg sjå om det finst andre måtar å organisere og levere tenestetilbodet på. Dette er eit viktig fokus i tida framover. Vi ser ein kostnadsauke på fleire av samarbeida vi har med andre kommunar, og det må gjerast ei grundig vurdering av om det er føremålstenleg å halda fram med desse samarbeida, eller om vi skal sjå på andre måtar å løyse desse oppgåvene på. Tillit og nærleik til innbyggjarane våre er òg viktig for å kunne løysa oppgåvene våre på ein god måte.

Ein kommuneorganisasjon er ikkje konstant og vi må heile tida endre oss for å møta framtidens krav til tenestetilbod og tenesteyting. Dette inneber at vi må vere opne for endringar i korleis oppgåver blir løyst. Oppgåvene kan løysast anten åleine eller i samarbeid med andre aktørar, avhengig av kva som gir best resultat for kommunen og innbyggjarane. Mellom anna har me gjennom forvaltinga av landbrukssaker ein stabil og forutsigbar avtale med Alver kommune.

I ei tid der det blir færre hender til å utføra oppgåver, må vi utnytte ressursane på beste mogleg vis. Dette inneber ein aktiv bruk av digitale hjelpemiddel for å effektivisere og styrke organisasjonen. I tillegg må vi vurderer oppgåvedeling og prioritering for å sikre at ressursane vert nytta til dei viktigaste oppgåvene. Det vert ein kamp om ressursane, og kompetanseutvikling vert viktig både i rekruttering og for å behalda kompetanse. Det blir òg naudsynt at fleire står lengre i arbeid. Gjennom målretta innsats, evaluering, fleksibilitet og ei kontinuerleg vurdering av korleis vi som organisasjon kan løyse oppgåver best mogleg, skal Austrheim kommune sikre at vi er godt rusta for framtida.

3. Austrheim– ein livskraftig og attraktiv kommune

Kommuneplanen sin samfunnsdel skal ha ein langsiktig visjon og overordna målsettingar for den langsiktige utviklinga for Austrheim kommune. Visjonen er:

«Austrheim– ein livskraftig, næringsvenleg og attraktiv kommune, der det er godt å bu, leva og jobba for alle»

Ein god stad å bu for alle

For at Austrheim skal vere ein god stad å bu for alle, vil kommunen arbeida med å leggja til rette for flotte tomtar og eit variert butilbod. Dette inneber å sikra tilgjengelegheita av ulike bustadtypar som passar for alle livsfasar, behov og med livsløpstandard og universell utforming. Kommunen vil òg arbeida med å etablera og oppretthalda eit godt samarbeid med utbyggjarar og andre aktørar.

Langsiktig mål er at *Austrheim skal vere ein stad der ein føler seg heime og ser fram til å bygga sin framtid.*

Ein god stad å leva for alle

For at Austrheim skal vere ein god stad å leva for alle, vil kommunen leggje til rette for gode tilbod i alle aldersgrupper, både i fritida og gjennom skule og arbeid. Dette inneber å tilby eit breitt spekter av tilbod innafor fritid, kultur og idrett som kan engasjere og gjera innbyggjarane sitt liv rikare. Kommunen vil vere allsidig og innbyggjarvennleg, med ein administrasjon som er lett tilgjengeleg og møter innbyggjarane med openheit og respekt.

Langsiktig mål er at *Austrheim skal vere eit samfunn med høg livskvalitet for alle.*

Ein god stad å jobba for alle

For at Austrheim skal vere ein god stad å jobba for alle, skal kommunen leggja til rette for spennande moglegheiter, både i privat og offentleg sektor. Dette inneber å utvikla infrastruktur og tenester som tiltrekkjer seg nye bedrifter og støttar eksisterande verksemdar. Vidare vil det leggjast vekt på ein positiv utvikling innan næring og industri, gjennom strategiske investeringar og samarbeid med lokale og regionale aktørar. Det er viktig at kommunen ser sjøtransport og bruk av sjøareal i samanheng med eksisterande og framtidige nærings- og industriareal, vegar, bustad- og sentrumsområde. Gode og trygge kaiar og hamner, men og ankringsplassar er viktige for å ta vare på eksisterande arbeidsplassar, men og for utvikla nye framover. Kystfiskarane og tilsette i havbruksnæringa treng lokale kaiar. Det er og viktig for landbruksnæringa å ha avtale om veterinærvakt.

Langsiktig mål er at *Austrheim skal sikre ein berekraftig økonomisk vekst som gir gode arbeidsplassar for alle innbyggjarane.*

4. Hovudprioriteringar i kommunestyreperioden

Hovudsatsingane viser kva kommunestyret meiner skal ha prioritet i denne kommunestyreperioden og omfattar:

- Legge til rette for ein variert bustadsamansetning
- Prioritera førebygging og tidleg innsats
- Skape varierte aktivitetstilbod og aktivt støtta kulturlivet og frivilligheita
- Utvikle og tilrettelegga for god infrastruktur

4.1. LEGGE TIL RETTE FOR EIN VARIERT BUSTADSAMMENSETNING

Ein einseitig bustadmasse og høge leigeprisar utfordrar tilgangen til bustader for både flyktningar og arbeidskraft. Eit meir differensiert butilbod, spesielt for eldre, må prioriterast. Austrheim kommune ynskjer å legge til rette for ein variert bustadsamansetnad. Kommunen vil styrke sentrumsdanninga ved kommunesenteret og i Fonnes/Kalandområdet. Det vert fleire innbyggjarar i Austrheim kommune framover, det vert særleg fleire eldre over 70+. Me må leggja til rette for at eldre som ynskjer enklare, universelt utforma og meir sentrumsnære bustader kan få det. Målsettinga vår er at folk skal kunne bu heime lengst mogleg, samstundes som dei som treng meir omsorg skal få eit verdig og godt tilbod.

Kommunen vil og ha fokus på at det er ein del menneske som på grunn av sosiale, medisinske, fysiske eller økonomiske tilhøve har vanskar med å skaffe seg ein tilfredsstillande bustad. Det kan vera folk med nedsett funksjon eller menneske med rus- og/eller psykiske problem, men og andre med spesielle behov som gjer det vanskeleg å kome inn på bustadmarknaden t.d. flyktningar, økonomisk vanskelegstilte og ungdom. Austrheim har og utfordringar med å rekruttere fagfolk på grunn av det avgrensa tilbodet av eigna og tilgjengelege bustader. Me ynskjer difor eit variert bustadtilbod i kommunen vår, det betyr at det skal vera både einebustadar, tomannsbustadar, firemannsbustadar og leilegheiter her, og av variert storleik og pris. Fleire kommunale bustadar må byggjast. Kommunal VA-utbygging i sentrale bustadområde må prioriterast høgt framover. I grendene våre skal det fortettast der det er bustadhus, veg og god infrastruktur frå før.

Austrheim kommune skal

Leggja til rette for eit variert tilbod av attraktive bustadar i kommunen vår med tanke på pris, plassering, universell utforming og storleik

Arbeida aktivt for fleire sentrumsnære bustader/leilegheiter

Styrka samarbeidet med utbyggjarar, organisasjonar og Husbanken

Arbeida for at fleire skal kunne eige sin eigen bustad, dette gjennom å nytta Husbanken sine lånerammer, tilbod og støtteordningar maksimalt

Arbeida for å få fleire bustader til utleige til dei som har behov for det

Arbeida for at alle bustader, både eksisterande og nye, møter livsløpsstandardar som sikrar at innbyggjarane våre kan bu trygt, komfortabelt og uavhengig gjennom heile livet

Leggja til rette for fleire kommunale bustadar, men og stimulera til at ideelle organisasjonar byggjer rimelege leigebustadar

4.2. PRIORITERA FØREBYGGING OG TIDLEG INNSATS

For å fremje helse og trivsel i Austrheim kommune er det viktig å satsa på førebygging og tidleg innsats på tvers av alle sektorar. Ved å identifisere behov og utfordringar tidleg kan kommunen bidra til å redusere helseproblem og sosial utanforskap, samtidig som innbyggjarane får betre føresetnader for eit godt liv. Ein heilskapleg tilnærming krev tett samarbeid mellom barnehagar, skular, helsevesen, sosiale tenester, kultur og frivillige organisasjonar. Dette tverrfaglege samarbeidet kan sikre at både barn, unge, vaksne og eldre får den hjelpa dei treng på eit tidleg stadium. Førebygging handlar ikkje berre om å fange opp helseutfordringar, men òg om å styrke psykisk helse, fremje sosial inkludering og bygge robuste fellesskap og trygge møteplassar.

For vaksne kan lågterskeltilbod innan psykisk helse og helsefremjande aktivitetar bidra til å hindra at små problem utviklar seg til større utfordringar. Eit tilgjengeleg helsevesen er òg avgjerande for tidleg innsats. Ved å tilby helsetenester kan kommunen redusere risikoen for alvorlege helseproblem. Samstundes er det viktig å styrka fellesskapet i lokalsamfunnet gjennom fritidsaktivitetar og støttande nettverk, som kan bidra til å redusere einsemd og sosial isolasjon.

Born og unge skal ha eit trygt og støttande oppvekstmiljø, med tilgang til psykisk helsehjelp og aktivitetstilbod som motverkar mobbing og utanforskap. Austrheim kommune ynskjer at alle skal ha like moglegheiter, der ein i større grad lukkast med sosial utjamning. Då må ein sikre tiltak som stimulerer til sosial mobilitet i samfunnet. Rettvist system/like moglegheiter for utdanning er ein grunnleggjande føresetnad for å få til ein høgare grad av sosial mobilitet. Når ein gjer tiltak som fører til at fleire i eit samfunn kan oppleve meistring frigjer ein ressursar/talent, som er vanskeleg å oppnå gjennom politikk åleine. Det er kvaliteten på samhandlinga mellom dei vaksne og borna i barnehagen og elevar i klasserommet som er det viktigaste. Ei blanding av menneske i stabile, engasjerte fellesskap i nærleiken av gode barnehagar og skular er ein viktig faktor for å lukkast. For å fremja like moglegheiter må tiltak sikte på å redusera ulikskap og stimulere sosial mobilitet, spesielt gjennom kvalitativt gode oppvekst- og utdanningsmiljø. To skular og to barnehagar tener innbyggjarane våre godt.

Ein kommune som ønskjer å skape eit inkluderande samfunn, må leggje til rette for at alle innbyggjarar, uavhengig av bakgrunn eller ressursar, får høve til å utvikle sine talent og ferdigheiter. Det handlar om å sørge for at alle får like moglegheiter, slik at ingen blir ståande igjen på grunn av manglande forutsetningar. Kommunen bør arbeide for å bryte ned barrierar og skape eit fellesskap der både

engasjement og moglegheiter for utvikling er tilgjengelege for alle. Det er viktig at gode tiltak for born med nedsett funksjonsevne vert gjennomført og prioritert, det gjer at kommunen vert ein god stad å bu og leva i.

Ved å arbeida heilskapleg kan Austrheim kommune skapa eit sunnare og meir inkluderande samfunn, der innbyggjarane får støtte tidleg og kan leva gode liv her. Dette vil ikkje berre betra helse og trivsel, men òg redusera framtidige kostnader og behov for meir omfattande tiltak.

Austrheim kommune skal

Rekruttere og halda på kompetanse

Gi alle ein moglegheit til å bidra som ein ressurs i lokalsamfunnet

Nytta teknologi i tenestene

Auke og utvikla fagleg kompetanse

Utvide tilgjenge på helsestasjon for ungdom

Vidareutvikla samarbeid med tenester, sikre overgangar og fylgje fasar i livet gjennom tverrfagleg samhandling

Sosial mobilitet/utjamning

Byggja og utvikla eit framtidsretta helse- og omsorgstun

Få på plass praktisk opplæring for elevar som til dømes «Inn på tunet»

4.3. SKAPE VARIERTE AKTIVITETSTILBOD OG AKTIVT STØTTA KULTURLIVET OG FRIVILLIGHEITA

Kultur er berebelken og limet i samfunnet vårt for at innbyggjarane skal leve det gode liv i Austrheim. Kommunen samhandlar og samskapar med eldsjeler, frivillige lag- og organisasjonar, og støtter opp under idrett, kultur og kulturarbeid. Det gjeld og bibliotek og kulturarrangement i heile kommunen. Frivilligsentralen arbeider for å auka frivillig aktivitet – sosialt og kulturelt. Den er viktig for mange.

Kommunen har eigen ungdomsklubb og arrangerer tiltak for barn- og ungdom og andre grupper. Ungdomskoordinatoren i Austrheim kommune spelar ei viktig rolle i å organisere og legge til rette for aktivitetar for ungdom. Samarbeidet mellom ungdomsklubbar, ungdomskoordinatorar og ulike kulturtilbod er viktig for å fremje ungdommens trivsel og utvikling, samstundes som det gir eit godt grunnlag for fellesskap og kulturell aktivitet i kommunen. Dette arbeidet gjer unge ressurssterke. Kommunen skal leggja til rette for havglede, idrett, trening, song og friluftsliv. Det skal vera kulturtilbod som kino og ulike arrangement diverse stadar i kommunen, og ein god kulturskule og eit aktivt bibliotek. Utvikla bibliotek og oppvekstsektoren slik at born og unge vert god til å lesa, dette som grunnlag for glede, meistring og livslang læring og deltaking i arbeids- og samfunnslivet. Sosiale møteplassar og kultur vert viktige prioriteringsområde framover, det motverkar einsemd og styrker den psykiske helse. Kulturmiljøplanen vår frå 2023 er førande for kulturminnevernet vårt. Hoplandskvernane og Fosnstraumen er og med her.

Austrheim kommune skal

Samhandling og samskaping med eldsjeler, frivillige lag- og organisasjonar skal vektleggast

Førebyggjande helsearbeid skal prioriterast for alle aldersgrupper, det å få til meir fysisk aktivitet i kvardagen til innbyggjarane våre er noko kommunen skal arbeida for

Sosiale møteplassar og eit allsidig idrett- og kulturarbeid i heile kommunen skal styrkast

Satsa vidare på å utvikla og sikra tur- og badeområde, leikeplassar og grøne friluftsområde

Arbeida kunnskapsbasert, mellom anna gjennom folkehelse rapport og oppvekstprofil for å treffa dei riktige tiltaka og målgruppene knytt til aktivitet og kulturliv for innbyggjarane

Kulturmiljø, kulturminne og handverkstradisjonar skal takast vare på og sikrast. Det gjeld og skrive og leselyst.

Vurdera om det bør lagast eige temaplan for kultur, bibliotek og ungdomsarbeid.

Nytt symjebasseng skal byggjast om finansieringa kjem på plass.

4.4. UTVIKLA OG TILRETTELEGGA FOR GOD INFRASTRUKTUR

Austrheim kommune skal ha eit godt og trygt vegnett for både mjuke trafikkantar og køyrande. Me skal ha gode kollektive tilbod knytt til buss, drosje, båt og ferje til og frå kommunen vår. Det er viktig i eit folkehelseperspektiv at folk i alle aldrar går og sykklar meir i kvardagen sin. Fylkesveg 565 gjennom kommunen må prioriterast av Vestland fylkeskommune slik at me snarast kan få bygd gang- og sykkelvegnett på ferdigregulerte fylkesvegar i kommunen.

Føresetnad for ein god bustad- og næringsutvikling er at VA-utbygging kjem på plass både ved kommunesenteret og i Kaland/Fonnes området. Den indre farleia og det marine verneområdet gjer at kommunale avløp steg for steg må førast ut av dette sjøområdet. Det er naturleg at nasjonale mynde er med på å ta kostnadane med dette, gjerne i eit spleiselag. Nye reinsekrav kan og utløysa krav til større investeringar på avløpssektoren.

Reint drikkevatt og trygg vassforsyning er ein føresetnad for god helse og for ein positiv bustad- og næringsutvikling. Om me skal byggja og utvikla eit godt helse- og omsorgstun må dette og vera på plass. Det gjeld og for ein ny utbygging av Austrheim vidaregåande skule. Det er viktig framover at forsyninga vert meir robust, det betyr fleire hovudvassleidningar, men og at høgdebasseng og trykk vert halde opp med eit godt vedlikehalde vassnett.

Austrheim kommune skal

Prioritera infrastruktur knytt til kommunale avløp, vatn og vegar

Få på plass eit framtidsretta og robust VA med reservevassforsyning med tanke på beredskap og tryggleik

Arbeida med å forbetra kollektivtransport, parkeringsmoglegheiter for pendlarar og auka trafikktryggleiken for gåande og syklande

Legga til rette for berekraftige og miljøvenlege løysningar innanfor vatn og avløp og reduksjon av klimagassutslepp og ureining frå kommunal infrastruktur

Tilretteleggja for innbyggjarane ein tenleg og smart skyssordning til viktige tenester

Universell utforming skal prioriterast og vera eit viktig satsingsområde i kommunen

Arbeida for at fylkeskommunen byggjer gang- og sykkelveg på regulerte trasear på fv. 565

Regulera og tilretteleggja viktige område for næring og industri i Mongstadorrådet.

5. Arealstrategiar

Kommuneplanen sin arealdel vart godkjent den 11. april 2019. Interkommunal plan for sjøareal i Nordhordland vart godkjent den 26. oktober 2023. Det gjer at me har eit godt overordna planverktøy i forvaltingsarbeidet vårt.

Austrheim kommune sin Klima- og energiplan med handlingsprogram og Kommunedelplan for naturmangfald med handlingsplan er og styrande for korleis me skal forvalta vår natur og areal framover. Den menneskeskapte klimakrisa er saman med naturkrisa vår tids største utfordring.

Austrheim kommune vil byggja opp under arbeidet med å nå FN sine 17 berekraftsmål. Det er forventa at berekraftmåla vert ein del av grunnlaget for samfunns- og arealplanlegginga framover. Montreal-avtalen (naturavtalen) og det lokale handlingsrommet som samsvara med regionale og nasjonale føringar til arealforvaltninga vert viktig framover. Det å vera med i Nordhordland biosfæreområde forpliktar oss som kommune å arbeida for eit berekraftig samfunn og utvikling framover. Det gjeld og arbeidet med å få på plass fleire naturreservat i kommunen vår. Arbeida for å stoppa attgroing med sitkagran og andre svartelista tresortar slik at kystlyngheiane og naturbeitemark i størst mogleg grad vert skjøtta for ettertida.

Arealstrategiane i kommuneplanen sin samfunnsdel for Austrheim kommune 2025–2037–Plan ID 2023001 gir langsiktige samfunnsmessige føringar for vidare arealplanlegging ut frå kommunens visjon, overordna mål og hovudprioriteringar. Arbeida for berekraftig samfunns- og næringsutvikling med særleg fokus på landskap, naturmangfald og klima.

Arealstrategiane tar ikkje opp all arealbruk i kommunen, men prioriterte tema som følgjer av føringar i samfunnsdelen og som kan støtte opp om oppfølginga av vedtekne arealplanar eller gi «tingingar» til vidare planlegging. Arealstrategiane er ikkje rettsleg bindande.

Austrheim kommune skal

Prioritere fortetting i eksisterande bustadområde for å unngå utbygging av nye, ubygde områder

Arbeide for utbygging av gang- og sykkelveg langs fylkesveg, særleg Fv. 565/57, og sørge for at reguleringsplanar inkluderer trafikksikringstiltak

Gangstiar og gang- og sykkelveg skal prioritast for å fremja trafikktryggleik, sykkel og gange

Naturfare og samfunnstryggleik skal ivaretakast i all arealplanlegging i kommunen

Senterstrukturen i kommunen skal utgreiast. Austrheim kommune skal sjå på korleis me skal utvikla nærings- og butikkområda framover i Mongstad-området. Det er naturleg at det vert vurdert om dette området vert sett på som sentrumsformål/senter

Vedtekne reguleringsplanar for næring skal vidareførast og utviklast

Universell utforming skal ivaretakast i all arealplanlegging, det gjeld og gode sosiale møteplassar

Natur, klimaomsyn og naturmangold skal ivaretakast i all arealplanlegging og utbygging

Attgroing av kystlyngheiane og arbeid for berekraftige løysingar i arealforvaltninga må intensiverast

Ved rullering av arealdelen skal det prioriterast å vurdere berre føresegnene først

I gjennomføringa av sentrumsutvikling skal det prioriterast ein arkitektonisk og estetisk opprusting av uteområda, møteplassar og bygningar

Å ta vare på landbruket sine produksjonsareal og finna eigna stadar for massehandteringa som kan føre til meirverdi for landbruket framover

Det skal arbeidast aktivt med å få etablert fleire naturreservat i Austrheim kommune

Eldre reguleringsplanar for bustadar skal gjelde til ein ny arealplan kjem på plass, då kan dei bustadområda som ikkje er bygd ut vurderast på nytt, og tilbakeførast som LNF-område, om ynskjeleg (planvask)

Aldersvenleg samfunnsplanlegging, sosial utjamning og fortetting skal vurderast i all arealplanlegging

Universelle bustadar oppført i Austrheim kommune. Foto: Skjåk Trelast AS

Foto: Kilstraumen Brygge

Kommuneplanen sin samfunnsdel for Austrheim kommune 2025–2037– Plan ID 2023001.

Datert den 2. juni 2025.

Oppdatert i samsvar med kommunestyret sitt vedtak den 19.06.2025 (PS 48/25)